

WWF *for a living planet*

WWF-Norge
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
wwf@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFNorge

Olje og Energidepartementet
v. ekspedisjonssjef
Sigurd Tveitereid
postmottak@oed.dep.no

22.juni 2012

Høringsuttalelse til Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø

WWF setter pris på muligheten til å gi våre innspill til NOU 2012:9 Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø. Utvalget har gjennomført en grundig gjennomgang av det norske kraftsystemet og markedsmulighetene for norsk kraft. Rapporten viser utvetydig at Norge har et enormt potensial for økt verdiskaping og bedret forsyningssikkerhet gjennom en ytterligere satsing på bærekraftig, fornybar energiproduksjon. Samtidig kan Norge gi et avgjørende bidrag til en karbonfri kraftsektor i Europa. For å realisere mulighetene som beskrives av Energiutvalget mener WWF det er helt essensielt at regjeringen nå gjennomfører følgende tiltak:

- **Utvalgets anbefalinger må forankres i en egen energimelding som legges frem for Stortinget.** Energimeldingen må beskrive konkrete og langsiktige virkemidler for hvordan Norge skal forvalte sine energiresurser i fremtiden, på en måte som er i overensstemmelse med Stortingets allerede vedtatte klimamål. Olje og energiministeren har tidligere varslet at en slik melding skal legges frem for Stortinget våren 2013, og WWF forutsetter at det skjer.
- **Den kommende energimeldingen må se hele Norges kraftproduksjon og forbruk i sammenheng, og inkludere virkemidler i både petroleumssektoren og den øvrige kraftsektoren slik at Norges produksjon kan dreies fra fossilt til fornybart.** En av utvalgets mest sentrale anbefalinger er at Norge må se utviklingen av hele vårt energisystem og energipolitikken i sammenheng, inkludert energieffektivisering og nettutvikling. WWF er enig og mener det er bemerkelsesverdig at utvalgets mandat ikke har inkludert petroleumssektoren ut over stasjonært kraftforbruk.
- **Konsesjonsprosessen må effektiviseres ved å stenge muligheten for å søke prosjekter i områder med mest sårbar natur.** Utvalget viser at det er fullt mulig å få til økt verdiskaping samtidig som vi ivaretar natur, miljø og klima bedre enn i dag. Dette forutsetter økt forskning på naturkonsekvenser av kraftutbygging, bedre implementering av miljølovverket i konsesjonsprosessene og tydeligere politiske prioriteringer av hvilke hensyn som skal veie tyngst når konsesjoner gis. I dag kan hvem som helst søke konsesjon hvor som helst, noe som skaper et enormt press på kapasiteten i forvaltningen. Norge bør utarbeide regionale planer for hvor naturen er så sårbar at det ikke skal tillates utbygging, og stille tydelige og forutsigbare krav til utbygging i øvrige områder.

WWF *for a living planet*®

Ut over disse tre sentrale tiltakene ønsker WWF å gi følgende kommentarer og ytterligere forslag til utvalgets anbefalinger:

Kapittel 10.6.1: Vi må bruke energien riktig, og vi må bruke riktig energi

Denne overskriften understreker et viktig poeng; Utbygging av mer fornybar energi er ikke nyttig med mindre den brukes til å erstatte fossile energikilder. For at Norge skal bidra til å løse verdens klimaproblemer og holde jordens temperaturstigning under to grader må vi utnytte mulighetene for energieffektivisering og legge en plan for hvordan vi skal bruke ny energi til å erstatte eksisterende fossilt kraftforbruk.

- WWF stiller seg bak utvalgets anbefaling om at arbeidet med energieffektivisering må styrkes, og at det er særskilt viktig å styrke insentivene for energieffektivisering i eksisterende bygg.
- WWF støtter også særmerknad fra Haltbrekken, Arnstad og Vinje i kapittel 8.3.1 om at det må settes et nasjonalt mål om redusert energiforbruk i bygg på minst 40 TWh innen 2040.

Kapittel 10.6.2: Vi må utnytte særnorske muligheter for verdiskaping

Utvalgets gjennomgang viser at det er de fornybare ressursene som utgjør Norges største fremtidige verdiskapingspotensial. Utviklingen av kraftsystemet bør sikre at Norges fornybare ressurser forblir et konkurransefortrinn. Dessverre opplever WWF at regjeringen den siste tiden har jobbet for å undergrave verdien av disse ressursene. Gjennom Norges massive gasslobby i EU og mot europeiske regjeringer har regjeringen lansert norsk naturgass som den viktigste kilden til å balansere volatil fornybar kraftforsyning i Europa. Dette undergraver verdipotensialet til norske vann- og vindkraftressurser som utgjør en naturlig kilde til karbonfri balanseringskraft i det europeiske kraftsystemet. WWF mener Norge heller bør eksportere sin naturgass til de asiatiske markedene hvor gassen vil bli en reell erstatning for mer karbonintensivt kullforbruk.

- Utvalget påpeker at markedet alene ikke vil kunne sikre Norges interesser som en bærekraftig energinasjon i fremtiden. WWF mener vi trenger en egen klimalov for Norge som kan sikre langsiktige og forutsigbare investeringsrammer på tvers av alle sektorer. Dette vil legge til rette for økt verdiskaping samtidig som vi reduserer våre klimagassutslipp.
- WWF støtter utvalgets anbefalinger for politikk og virkemidler rettet mot verdiskaping. Men, WWF er bekymret for at ikke vil kunne realiseres med dagens teknologinøytrale sertifikatsystem. Norge er gode på å forske frem nye teknologiløsninger, men har så langt ikke klart å kommersialisere disse. Det krever ekstra støtte til oppstartsteknologier hvis vi skal klare å kapitalisere på den forskningen som vi har investert i som nasjon. Sertifikatsystemet bør endres for å legge til rette for slik vekst.

WWF *for a living planet*®

Kapittel 10.6.3: Vi må bygge sterkere overføringsnett

Utvalgets vurderinger av Norges verdiskapingspotensial er sterkt knyttet til leveranser av balansetjenester til Europa. Samtidig viser utredningen at Norge gjennom slike tjenester vil levere et uvurderlig bidrag til reduserte klimagassutslipp. Også i Norge er det behov for økt nettutbygging hvis vi skal legge til rette for mer fornybar kraftproduksjon. WWF mener forutsetningen for slik storstilt utbygging må være at vi har en plan for hvordan denne produksjonen skal brukes til å erstatte fossilt forbruk og bidra til reduserte klimagassutslipp, uten at det går på bekostning av viktige naturområder.

- WWF mener utvalgets anbefaling om utlandskabler er merkelig lite ambisiøs sett i forhold til diskusjonen i kapittel 14.4, som viser at Norge både kan bedre sin forsyningssikkerhet og bidra til reduserte klimagassutslipp ved å legge til rette for slike kabler. I tillegg viser kapittel 14.4.4 at dette vil være svært lønnsomt. WWF mener den kommende energimeldingen må inneholde klare og ambisiøse mål for å utnytte våre ressurser til eksport og slik optimalisere kraftforbruket i Norge og våre naboland.
- WWF mener energimeldingen bør gjøre rede for det totale behovet for infrastrukturutbygging som må til for å gjøre Norge hundre prosent fornybart samtidig som vi tar vare på naturen.
- WWF stiller seg bak utvalgets anbefalinger om energieffektivisering, dimensjonering av lokale og regionale nett, og økt satsing på ny teknologi.
- WWF mener en klar forutsetning for økt nettutbygging må være at forutsetningene for behovet kartlegges og kommuniseres mye tydeligere enn i dag, at nye linjer legges i gamle traseer når mulig, at det stilles økte krav til sanering av gammelt nett, og at det stilles strengere krav til avbøtende tiltak for naturkonsekvenser i konsesjonen.

Kapittel 10.6.4: Vi må ha gode og effektive konsesjonsprosesser

Det er allmenn enighet i at dagens konsesjonssystem er svært ressurskrevende både for forvaltningen, industrien og interesseorganisasjonene. Samtidig er det helt essensielt at vi i jakten på en mer effektiv konsesjonsprosess klarer å ivareta hensynet til klima, naturverdier og miljø på en bedre måte enn vi gjør i dag. Dette dilemmaet mener WWF det er fullt mulig å løse, gjennom endrede vilkår for hvor man kan søke konsesjon og en langt tydeligere politisk prioritering av hvilke hensyn som skal veie tyngst når konsesjoner gis. Dette vil spare utbyggere for ressurskrevende prosjektutvikling som aldri blir noe av, og det vil gi forvaltningen mulighet til å konsentrere seg om god implementering av miljølovverket i de prosjektene som står igjen. Lokal aksept for utbygging vil også øke når frykten for at det skal dukke opp prosjekter på «hvert et nes» forsvinner.

- Per i dag opplever WWF at det er en mangelfull vektlegging av viktige naturverdier ved energiutbygginger i Norge, noe som må endres hvis utviklingen i 2050 skal være bærekraftig. Saksbehandling må skje etter miljølovverket (NML), og i tilfeller hvor miljøhensyn settes til side og det gis konsesjon, må myndighetene begrunne dette tydeligere enn i dag.

WWF for a living planet

- WWF er enig i at køene må gjøres vesentlig kortere, men at dette bør gjøres gjennom først å etablere regionale kartlegginger av den mest sårbare naturen og stenge muligheten for å søke om konsesjoner der. Dette vil spare både utbyggere og samfunnet for ressurser og gi bedre kapasitet til å sikre god miljøforvaltning i gjenværende prosjekter. WWF stiller seg bak særmerknad fra Haltbrekken i kapittel 7.3.3., og mener tiltaket foreslått over kan bidra til å løse noen av disse utfordringene.
- WWF stiller seg bak utvalgets anbefaling om at de politiske prioriteringene må klargjøres, og forventer at dette gjøres i forbindelse med energimeldingen. Særlig viktig er det å styrke kommunikasjon og prioriteringer mellom energi og miljømyndighetene hvor det i dag oppleves at myndighetene har svært sprikende vurderinger av hvilke hensyn som skal veie tyngst, og at helhetsperspektivet på hva vi vil med energiresursene våre mangler fullstendig.
- WWF støtter utvalgets anbefaling om behovet for å øke forskningen på samspillet mellom energiprojekter og miljøkonsekvenser. Særlig er det behov for å bedre integrere kunnskapen om sumvirkninger i forvaltningen.
- WWF stiller seg bak anbefalingen om at berørte parter bør involveres tidligere enn i dag, både for kraftprosjekter og nettprosjekter. Det er i tiden før konseptvalg gjennomføres at den reelle muligheten for å bidra med konstruktive løsningsalternativer eksisterer.
- WWF stiller seg også bak anbefalingen om å forsere arbeidet med vilkårsrevisjonene. Det er helt essensielt at Norge bruker denne muligheten til å heve miljøstandarden i gamle vassdrag til dagens standard. I mange tilfeller kan kraftproduksjonen oppgraderes samtidig som miljøet blir bedre ivaretatt.

WWF ser frem til regjeringens beskrivelse av konkrete tiltak og politiske virkemidler for hvordan utvalgets anbefalinger skal operasjonaliseres i den kommende energimeldingen.

Vennlig hilsen
for WWF-Norge

Arild Skedsmo
fagsjef

askedsmo@wwf.no

Ingrid Lomelde

leder, klima og energiavdelingen

ilomelde@wwf.no